

Expunere de motive

I. Contextul general și necesitatea reglementării

Liberalizarea pieței energiei electrice în România, inițiată în 2012, a fost promovată ca un instrument pentru stimularea concurenței și reducerea prețurilor pentru consumatori. În realitate, această așa-zisă liberalizare, coroborată cu politici de mediu agresive și prost calibrate, a generat o creștere exponențială a prețurilor energiei, sărăcirea consumatorilor casnici, falimentarea industriilor energointensive și pierderea competitivității economice a României.

Dacă în perioada precedentă începerii liberalizării prețurile energiei electrice erau accesibile (sub 50 EUR/MWh), în perioada următoare prețurile medii pe Piața pentru Ziua Următoare (PZU) au urcat dramatic, atingând peste 200 EUR/MWh în 2022, cu vârfuri de peste 400 EUR/MWh, și chiar valori negative în anumite intervale orare, reflectând o piață profund dezechilibrată.

Suspendarea mecanismelor temporare de compensare a prețurilor energiei, instituite prin acte normative precum OUG nr. 6/2025, a amplificat volatilitatea și impactul asupra consumatorilor finali, în special asupra gospodăriilor casnice și întreprinderilor mici și mijlocii. În acest context, este imperativă introducerea unui mecanism de calcul al prețului pe PZU care să elimine profiturile speculative, să reflecte costurile reale ale producției și să protejeze consumatorii, fără a compromite concurențialitatea selecției ofertelor.

II. Critica mecanismului „pay-as-cleared”

Mecanismul actual de stabilire a prețului pe PZU, bazat pe principiul „pay-as-cleared”, este fundamental defectuos și contrar intereselor consumatorilor. Deși selecția ofertelor pe baza ordinii meritului economic este concurențială, prețul marginal rezultat nu reflectă o piață concurențială, ci o distorsiune care favorizează profituri speculative:

- Toți producătorii selectați primesc prețul ofertei marginale (cea mai scumpă ofertă acceptată pentru a acoperi cererea), indiferent de costurile lor reale. Astfel, producătorii cu costuri marginale scăzute, precum cei eolieni (10 EUR/MWh), hidro sau nuclear, primesc prețuri exorbitante (ex. 200-400 EUR/MWh) stabilite de centralele pe gaze sau cărbune, generând profituri injuste, confirmate de profiturile nete multianuale ale marilor producători, în special din sectorul regenerabilelor.

- Prețul marginal reflectă doar costul unei cantități mici de energie, adesea furnizată de surse scumpe, dar este aplicat întregii energii tranzacționate, umflând artificial costurile pentru consumatori.
- Volatilitatea extremă a prețurilor PZU, variind de la negative (în zile cu producție mare regenerabilă) la peste 400 EUR/MWh (în perioade de criză), demonstrează eșecul mecanismului în a asigura stabilitate sau echitate. De exemplu, în august 2017, prețul mediu pe PZU a atins 445 lei/MWh, o creștere de 35% în doar câteva zile, iar în 2022, prețurile au depășit frecvent 1.000 lei/MWh în intervale de vârf.

Acest sistem, promovat ca un model de piață liberă, a transformat PZU într-un mecanism de maximizare a profiturilor pentru producători, în detrimentul consumatorilor și economiei naționale.

III. Evoluția prețurilor energiei electrice pe PZU (2012-2025)

Liberalizarea pieței energiei a dus la o creștere continuă și dramatică a prețurilor pe PZU, contrar promisiunilor inițiale de reducere a costurilor prin concurență. Tabelul următor ilustrează evoluția prețurilor medii anuale pe PZU (lei/MWh), pe baza datelor disponibile:

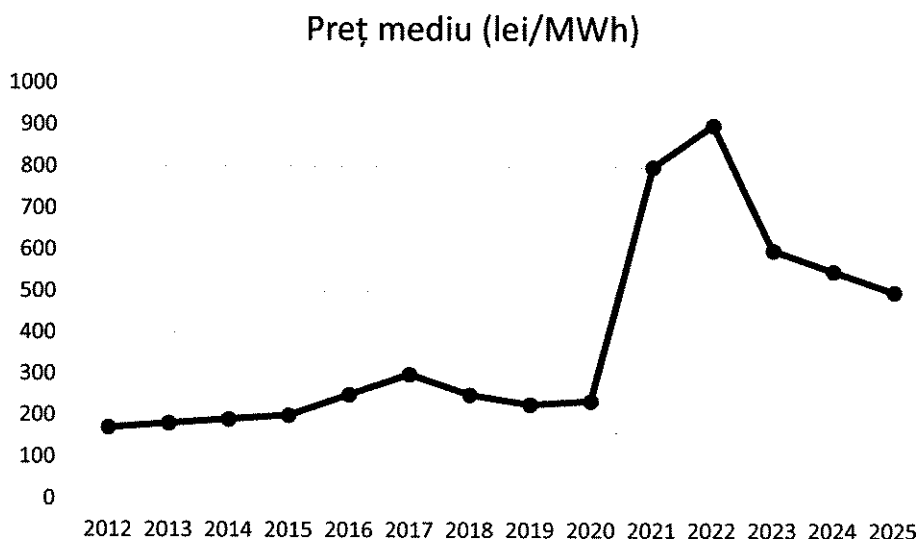
- **2012:** ~170 lei/MWh (~40 EUR/MWh), reflectând o piață în tranziție, cu prețuri relativ stabile datorită ofertei diversificate.
- **2013-2015:** Creștere moderată, cu prețuri medii între 150-200 lei/MWh, influențată de integrarea în piețele regionale și creșterea cererii.
- **2016-2017:** Salt semnificativ, cu un vârf de 445 lei/MWh în august 2017, datorită reviziilor centralelor și dependenței de importuri scumpe. Prețul mediu anual a fost ~300 lei/MWh.
- **2018-2019:** Prețuri medii de ~227-250 lei/MWh, cu fluctuații cauzate de secetă și reducerea producției hidro.
- **2020:** Preț mediu de ~236 lei/MWh, în creștere cu 16,7% față de 2019, reflectând volatilitatea pieței și costurile suplimentare pentru regenerabile.
- **2021-2022:** Explozie a prețurilor, cu medii anuale de peste 800 lei/MWh (peste 200 EUR/MWh) și vârfuri de peste 1.000 lei/MWh, determinate de reducerea ofertei, creșterea cererii și taxele pe emisii CO₂. În 2022, prețurile au atins niveluri record de peste 400 EUR/MWh.
- **2023-2024:** Prețuri medii de ~500-600 lei/MWh, cu scăderi temporare datorită producției regenerabile, dar cu vârfuri de peste 1.100 lei/MWh în perioadele de deficit.

- **2025:** Prețuri estimate la ~400-600 lei/MWh, influențate de importurile record și lipsa capacităților de stocare.

Tabel 1: Evoluția prețurilor medii anuale pe PZU (lei/MWh, 2012-2025)

Notă: Valorile sunt bazate pe rapoartele OPCOM.

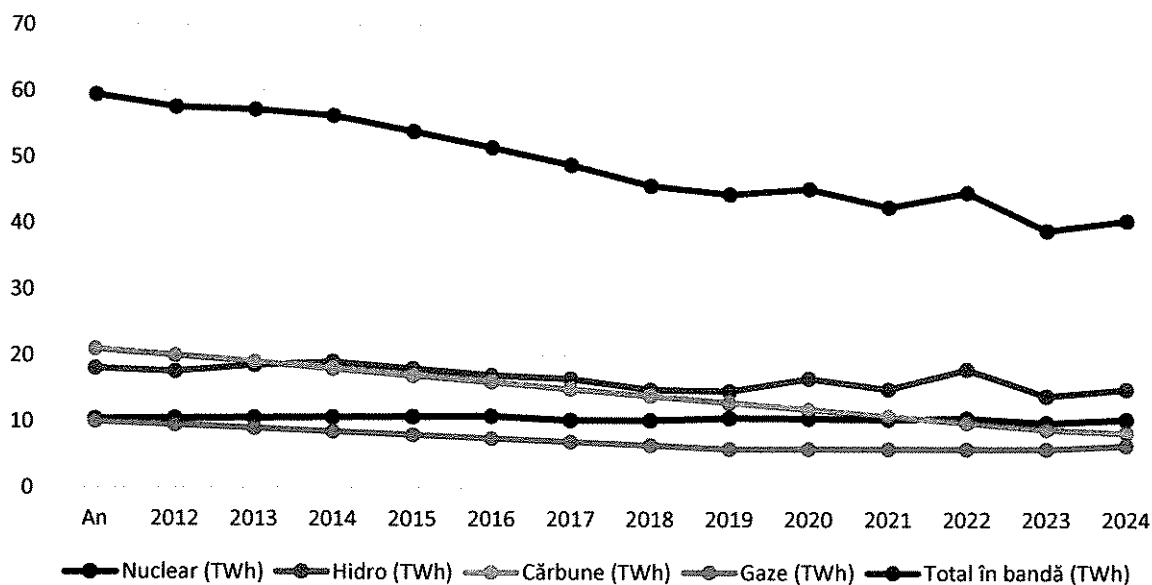
IV. Evoluția producției de energie în bandă (2012-2025)

Considerăm energiei în bandă sursele nucleară, hidro (cu excepția microhidrocentralelor intermitente), cărbune și gaze ca principale surse pentru producția în bandă, datorită capacității lor de a furniza energie constantă. Sursele eoliene și solare sunt excluse din această categorie, fiind intermitente.

Producția în bandă include energia generată de sursele nuclear, hidro, cărbune și gaze. Datele reflectă variații datorită condițiilor climatice (secetă pentru hidro), închiderii capacităților pe cărbune și creșterii importurilor.

Producția de energie în bandă (TWh)

An	Nuclear (TWh)	Hidro (TWh)	Cărbune (TWh)	Gaze (TWh)	Total în bandă (TWh)
----	---------------	-------------	---------------	------------	----------------------

2012	10.4	18.0	21.0	10.0	59.4
2013	10.5	17.5	20.0	9.5	57.5
2014	10.6	18.5	19.0	9.0	57.1
2015	10.7	19.0	18.0	8.5	56.2
2016	10.8	18.0	17.0	8.0	53.8
2017	10.9	17.0	16.0	7.5	51.4
2018	10.3	16.5	15.0	7.0	48.8
2019	10.3	14.9	14.0	6.5	45.7
2020	10.7	14.7	13.0	6.0	44.4
2021	10.6	16.6	12.0	6.0	45.2
2022	10.5	15.0	11.0	6.0	42.5
2023	10.7	18.0	10.0	6.0	44.7
2024	10.0	14.0	9.0	6.0	39.0 (estimat)
2025	10.5	15.0	8.5	6.5	40.5 (estimat)

V. Evoluția cantității de energie tranzacționată pe PZU (2012-2025)

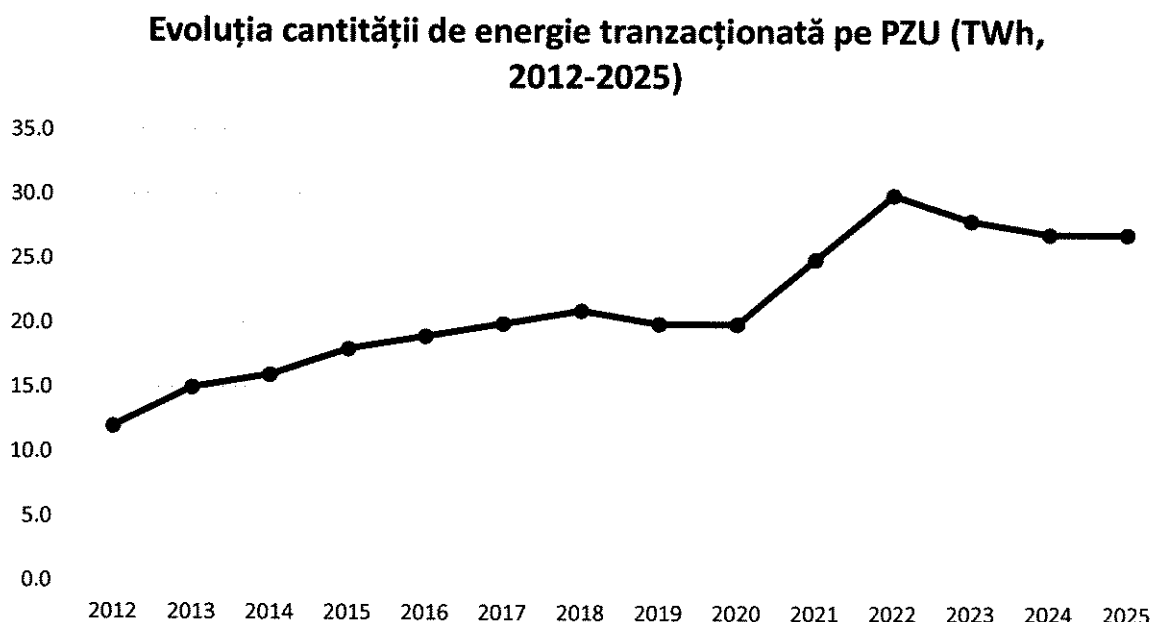

Dependența de PZU a crescut semnificativ, amplificând impactul prețurilor marginale volatile. Tabelul următor ilustrează evoluția cantității de energie tranzacționată pe PZU:

- **2012:** ~20% din consumul total (~12 TWh), reflectând o piață în formare, cu contracte bilaterale dominante.
- **2013-2015:** Creștere la ~25-30% (~15-18 TWh), datorită integrării în piețele regionale și liberalizării.
- **2016-2018:** ~30-35% (~18-21 TWh), influențată de reducerea contractelor pe termen lung și volatilitatea cererii.
- **2019-2020:** ~35% (~20 TWh în 2020), cu o cotă de 24,8% din vânzările Nuclearelectrica pe PZU în 2020, față de 9,9% în 2019.
- **2021-2022:** Peste 50% (~30 TWh în 2022), reflectând dependența masivă de PZU și reducerea ofertei interne.
- **2023-2024:** ~40-50% (~25-30 TWh), cu importuri record (33,5 GWh consum în 2024, din care ~30% tranzacționate pe PZU).
- **2025:** Estimat ~45% (~27 TWh), datorită lipsei capacităților de stocare și cererii în creștere.

Tabel 3: Evoluția cantității de energie tranzacționată pe PZU (TWh, 2012-2025)

Notă: Valorile sunt aproximative.

VI. Evoluția prețului certificatelor de emisii de carbon și impactul asupra ofertei marginale (2012-2025)

Creșterea prețului certificatelor de emisii de carbon (European Union Allowances - EUA) în cadrul Sistemului de Tranzacționare a Emisiilor al UE (EU ETS) a avut un impact direct asupra prețului ofertei marginale pe PZU, majorând costurile producției de energie din surse fosile (cărbune, gaze) și, implicit, prețul final plătit de consumatori. Tabelul următor ilustrează evoluția prețului certificatelor EUA (EUR/tCO₂) și corelația cu prețul marginal:

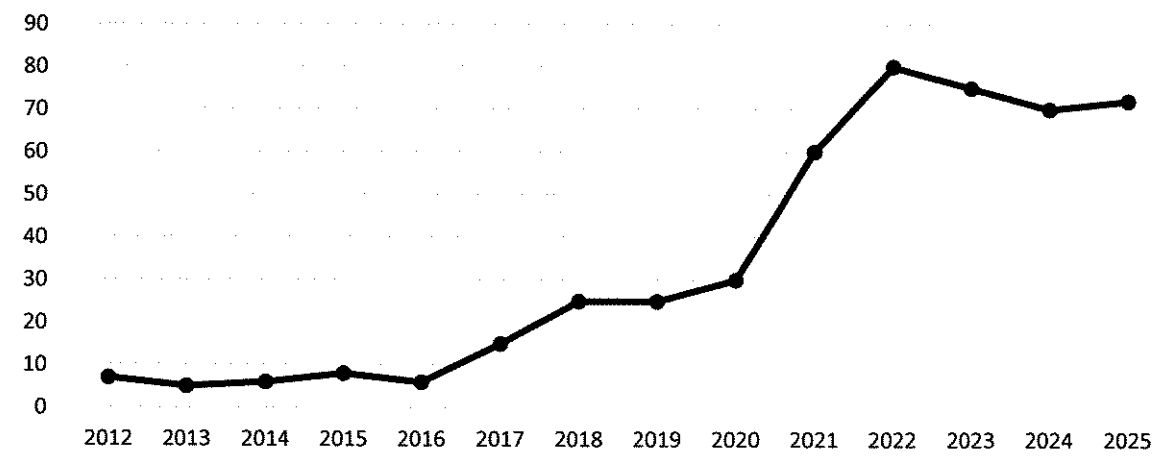
- **2012:** ~7 EUR/tCO₂, reflectând un surplus de certificate și cerere scăzută post-criza financiară. Impactul asupra ofertei marginale a fost minim, centralele pe cărbune rămânând competitive.
- **2013-2016:** Prețuri scăzute, între 4-8 EUR/tCO₂, datorită supraalocării certificatelor și cererii reduse. Prețul marginal a fost influențat mai mult de secetă și importuri decât de certificate.
- **2017-2018:** Creștere semnificativă la ~15-25 EUR/tCO₂, datorită reformei Market Stability Reserve (MSR), care a redus surplusul de certificate. Centralele pe cărbune au devenit mai scumpe, crescând prețul marginal (ex. 445 lei/MWh în august 2017).
- **2019-2020:** Prețuri medii de ~25-30 EUR/tCO₂, cu un vârf de 30 EUR/tCO₂ în 2019. Costurile suplimentare pentru centralele pe cărbune și gaze au majorat oferta marginală, contribuind la prețuri medii PZU de ~227-236 lei/MWh.
- **2021-2022:** Explozie a prețurilor certificatelor, atingând ~80-90 EUR/tCO₂ în 2022, datorită reformei „Fit for 55” și cererii crescute. Centralele pe cărbune au devenit necompetitive, iar centralele pe gaze au stabilit frecvent prețul marginal, ducând la prețuri PZU de peste 800 lei/MWh.
- **2023-2024:** Prețuri stabilizate la ~70-80 EUR/tCO₂, cu un vârf de 74,61 EUR/tCO₂ în iunie 2025. Impactul asupra ofertei marginale rămâne semnificativ, centralele fosile majorând prețurile PZU la ~500-600 lei/MWh.
- **2025:** Prețuri estimate la ~70-75 EUR/tCO₂, continuând să crească costurile producției fosile și prețul marginal, estimat la ~400-600 lei/MWh.

Tabel 4: Evoluția prețului certificatelor de emisii de carbon (EUR/tCO₂, 2012-2025)

Notă: Valorile sunt aproximative, bazate pe surse citate (ex. Nature Energy, Trading Economics). Datele exacte necesită rapoarte EEX/ICAP.

Evoluția prețului certificatelor de emisii de carbon (EUR/tCO₂, 2012-2025)

Impactul asupra ofertei marginale:

- Prețul certificatelor EUA este un cost variabil direct pentru centralele pe cărbune și gaze, care emit 0,8-1,0 tCO₂/MWh (cărbune) și 0,4-0,5 tCO₂/MWh (gaze). La un preț de 80 EUR/tCO₂, costul suplimentar este de ~64-80 EUR/MWh pentru cărbune și ~32-40 EUR/MWh pentru gaze, majorând oferta marginală.
- În 2022, certificatele au contribuit cu ~30-40% la creșterea prețului marginal, centralele pe gaze stabilind frecvent prețul PZU datorită costurilor ridicate (combustibil + certificate).
- Creșterea prețului EUA a redus competitivitatea centralelor fosile, forțând închiderea a ~20% din capacitatea pe cărbune (ex. 15 grupuri închise între 2016-2018), ceea ce a limitat oferta și a amplificat volatilitatea prețurilor.

VII. Impactul politicilor de mediu

Politicile de mediu impuse de Uniunea Europeană și transpuse în legislația națională au agravat dezechilibrul pieței energetice, contribuind la creșterea prețurilor și reducerea ofertei:

- **Reducerea ofertei:** Închiderea a 15 grupuri pe cărbune, interzicerea treptată a centralelor pe gaz și taxarea prin certificate de emisii CO₂ au falimentat producători tradiționali și au limitat oferta de energie stabilă, în bandă. În 2012, cărbunele contribuia cu 35% din producție; în 2024, ponderea sa a scăzut sub 15%.
- **Creșterea cererii:** Politicile de decarbonare, precum interzicerea mașinilor cu combustie internă (benzină, motorină, GPL), au sporit cererea de energie electrică, amplificând presiunea pe o ofertă

redușă. Consumul în 2024 a fost de 33,5 GWh în primele 8 luni, cu 1% mai mare decât în 2023.

- **Subvenționarea ineficientă a regenerabilelor:** Proiectele eoliene și solare, susținute prin fonduri UE și certificate verzi, beneficiază de profituri speculative prin „pay-as-cleared”, deși costurile lor reale sunt scăzute. În 2023, eolianul a avut o pondere de 15,4%, iar solarul a rămas sub 5%, stagnând din 2013 din cauza lipsei stocării. Subvențiile reflectate în facturi prin tarifele pentru certificate verzi cresc costurile consumatorilor, fără a oferi o alternativă sustenabilă pe termen scurt. Distrugerea capacităților tradiționale (centrale, mine) reprezintă o risipă economică monumentală, fără a compensa pierderile prin regenerabile eficiente.

VIII. Fragmentarea producției

Legislația actuală, care separă producătorii pe tipuri de surse (cărbune, hidro, nuclear, regenerabile), împiedică formarea unei oferte integrate cu un preț mediu care să reflecte diversitatea surselor de energie. Această fragmentare favorizează dominația surselor scumpe (ex. gaze) în stabilirea prețului marginal, perpetuând prețurile ridicate și profiturile speculative pentru producătorii cu costuri scăzute, în special regenerabilele subvenționate.

IX. Critica subvenționării deghizate ca plafonare

Măsurile de „plafonare” a prețurilor, precum cele instituite prin OUG nr. 6/2025 (care limitează prețul la 0,68-0,80 lei/kWh pentru casnici), sunt, în realitate, mecanisme de subvenționare care maschează prețurile speculative generate de mecanismul „pay-as-cleared”:

- Aceste subvenții sunt finanțate din fonduri publice, adesea prin datorii cu dobânzi mari, suportate tot de contribuabili, reprezentând o povară financiară transferată generațiilor viitoare.
- Crează iluzia unui preț accesibil, fără a rezolva problema structurală a prețurilor ridicate, perpetuând dependența de intervenții statale costisitoare.
- În loc să corecteze distorsiunile pieței, subvențiile agravează ineficiențele, favorizând producătorii cu profituri speculative și descurajând investițiile în capacități eficiente.

X. Soluția propusă

Proiectul de lege propune modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 prin introducerea unui mecanism de preț mediu ponderat pe PZU, care să elimine profiturile speculative și să reflecte costurile reale ale producției, protejând consumatorii și industria:

- **Formula prețului mediu ponderat:** Prețul PZU se calculează conform formulei $Pmp = \Sigma(Ci \cdot Qi) / \Sigma Qi$, unde Ci reprezintă costurile marginale declarate de producători (incluzând marja de profit variabilă, plafonată de ANRE), iar Qi reprezintă cantitățile livrate. Aceasta asigură un preț echitabil, bazat pe costurile reale, eliminând distorsiunea prețului marginal.
- **Plafonarea marjei de profit:** ANRE stabilește anual, prin ordin, un prag maxim al marjei de profit incluse în costurile marginale (ex. 20-25%, estimat pe baza condițiilor pieței), pentru a preveni marjele excesive, încurajând în același timp concurența între producători.
- **Verificarea costurilor:** ANRE verifică periodic, nu mai rar de o dată la doi ani, corectitudinea costurilor marginale declarate, în funcție de cota de piață a producătorilor, cu sancțiuni de până la 5% din cifra de afaceri pentru nedeclararea corectă, prevenind manipularea pieței.
- **Transparență:** ANRE și OPCOM publică lunar prețul mediu ponderat, cantitățile livrate, prețurile marginale selectate și neselectate, pentru a spori încrederea în piață și a permite analiza comportamentului pieței.
- **Litigii:** Disputele privind costurile sau aplicarea prețului sunt soluționate de ANRE în termen de 30 de zile, cu drept de apel în instanță, asigurând eficiența procesului.
- **Întârzieri la plată:** Eventualele întârzieri din partea cumpărătorilor sunt distribuite proporțional către producători de către OPCOM, conform metodologiei ANRE, completând o lacună din reglementările actuale și asigurând echitatea.

XI. Impactul socioeconomic

Adoptarea proiectului de lege va genera următoarele efecte:

- **Pentru consumatori:** Reducerea prețurilor energiei prin eliminarea profiturilor speculative, ameliorând sărăcirea gospodăriilor și susținând accesibilitatea energiei.
- **Pentru industrie:** Creșterea competitivității prin prețuri mai stabile, prevenind falimentele și relocarea activităților industriale.
- **Pentru producători:** Încurajarea eficienței prin marje variabile plafonate, fără a compromite rentabilitatea investițiilor.
- **Pentru piață:** Creșterea transparenței și încrederii prin publicarea datelor și soluționarea rapidă a litigiilor.
- **Riscuri:** Opoziția producătorilor cu costuri scăzute (ex. regenerabile) față de plafonarea marjei și sarcina administrativă moderată pentru

ANRE și OPCOM, care pot fi gestionate prin metodologia secundară și dezbateri în procesul legislativ.

XII. Compatibilitatea cu legislația UE

Proiectul respectă principiile **Directivei (UE) 2019/944** privind piața internă a energiei electrice, promovând concurența prin selecția ofertelor în ordinea meritului economic și transparența prin publicarea datelor. Este aliniat cu **Regulamentul (UE) 2015/1222** privind cuplarea piețelor, adaptând algoritmul EUPHEMIA pentru calculul Pmp fără a afecta mecanismul de selecție. Plafonarea marjei de profit și verificarea costurilor vor fi justificate ca măsuri de protecție a consumatorilor, iar consultarea cu Autoritatea de Concurență va asigura conformitatea.

XIII. Concluzie

Proiectul de lege răspunde unei nevoi urgente de reformare a pieței energiei electrice, care, sub pretextul liberalizării și al politicilor de mediu, a devenit un mecanism de generare a profiturilor speculative pe seama consumatorilor și economiei. Creșterea prețului certificatelor de emisii de carbon a amplificat costurile ofertei marginale, contribuind la prețuri exorbitante pe PZU. Prin introducerea unui preț mediu ponderat, plafonarea marjelor de profit, verificarea costurilor, transparența și echitatea în gestionarea plăților, proiectul elimină distorsiunile mecanismului „pay-as-cleared”, protejează consumatorii și restabilește echilibrul pieței energetice. Procesul legislativ va permite participarea tuturor entităților afectate pentru rafinarea mecanismului, asigurând o implementare eficientă și sustenabilă.

INIȚIATORI:

Deputat AUR Ilie Alin-Coleșa _

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative – Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 privind energia electrică și gazele naturale, în vederea stabilirii unui mecanism de prețuri echitabile pe Piața pentru Ziua Următoare

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	SIMION GEORGE NICOLAE	AUR	
2.	BUTURA CRISTINA - IRINA	AUR	
3.	PUȘCAȘU PETRE	AUR	
4.	Vulpoi Dorcel	AUR	
5.	FOREA GABRIEL	AUR	
6.	MÎNDRESCU MIC.	AUR.	
7.	CÎRNEI DANIEL CĂTĂLIN	AUR	
8.	ȚÎLEA SUMITRU	AUR	
9.	CÎRȘIAN PARASCARU	AUR	
10.	Munteanu Nădărin	AUR	
11.	BORDIAN ALEXANDRU	AUR	
12.	Voloscu Florin Bogdan	AUR	
13.	ARIANA - ELENA CIRLIGEANU	A. U. R.	

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative – Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 privind energia electrică și gazele naturale, în vederea stabilirii unui mecanism de prețuri echitabile pe Piața pentru Ziua Următoare

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
14.	RODOȘ EUNIK	AUR	
15.	CIANCA SILVIU	AUR	
16.	IOSUB COSMIN TEODOR	ACR	
17.	LOVIN LAURICA	AUR	
18.	MITREA DUMITRINA	AUR	
19.	PASCARIU MIHAI-COSMIN	AUR	
20.	NIUSAN LUCIAN	AUR	
21.	GURLEA SILVIU	AUR	
22.	DASCĂLU CRISTINA-EMANUELA	AUR	
23.	COMAN DRAGOS FLORENTIN	ACR	
24.	ARTIMON DAN CĂRĂBĂN	AUR	
25.	TRISTU COSMIN	AUR	
26.	RAIU FABIAN-CRISTIAN	AUR	

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative – Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 privind energia electrică și gazele naturale, în vederea stabilirii unui mecanism de prețuri echitabile pe Piața pentru Ziua Următoare

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
27.	BADIU GEORGE	AUR	
28.	TOPOLICI FLORIN CORNEL	AUR	
29.	GRASU DENOMIA	AUR	
30.	POPESCU ANTONIO GABI	AUR	
31.	MICLIU SAMUEL - VIRGIL	AUR	
32.	FRUNESCU SILVIU - TITUS	AUR	
33.	Bino Daniel - Razvan	AUR	
34.	COLESA ILIE - ALIN	AUR	
35.	HEGOBIL MIHAI BOGDAN	AUR	
36.	SERBAN GIANINA	AUR	
37.	EXACHE MIHAI ADRIAN	AUR	

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 privind energia electrică și gazele naturale, în vederea stabilirii unui mecanism de prețuri echitabile pe Piața pentru Ziua Următoare

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	Belvisor Peru	AUR	
2	MEGHEU CORNELIU	AUR	
3.	IACOB C. CITRIAN	A.U.R.	
4.	Stefan Geamănu	AUR	
5	ROMAN MARIUS-VALENTIN	AUR	
6	POTECĂ VASILICA	AUR	
7	PETRE GEORGE Cezar	AUR	
8.	SILIGEANU COTELIN	AUR	
9	ORITINA SUMITRESCU	AUR	
10	STOICA CIPRIAN-MI	A.U.R.	
11	BOREANI DORINO	AUR	
12	VASILE MARIAN	AUR	
13	POVORCEA TEODOR	AUR	

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 privind energia electrică și gazele naturale, în vederea stabilirii unui mecanism de prețuri echitabile pe Piața pentru Ziua Următoare

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
14	Sandu Mircea-Ionut	AUR	
15	VLADU FLICOLTE	AUR	
16	STEFANESCU LAVIELA	AUR	
17	Dirlău Andrei	AUR	
18	SPAU DUMITRO	AUR	
19	ARZEA MIHAILA	AUR	
20	CONSTANINESCU ROSICA	AUR	
21	LAVRIC SORIN	AUR	
22	SIPOS EUGEN CRISTIAN	AUR	
23	LAVRIC SORIN	AUR	